

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2548 รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2548 รวมจำนวนทั้งสิ้น 234 คน โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่กำหนดให้ ของเคร์จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608-609. อ้างถึงใน รวีวรรณ ชินตระกูล. 2542: 111) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

ผู้วิจัยเชิญผู้เชี่ยวชาญ 7 คน เป็นผู้ชี้แนะและนำเสนอรูปแบบ โดยมีเกณฑ์พิจารณาผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ทางด้านการบริหารการศึกษา หรือเคย มีทักษะประสบการณ์ ทางด้านการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ช่วงที่ 1 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน จำนวน 11 ข้อ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จำนวน 9 ข้อ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ ด้านการเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น จำนวน 12 ข้อ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจำนวน 11 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ในแต่ละด้านลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ช่วงที่ 2 กาสร้างรูปแบบแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล วัดสุทธวราราม สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ปลายเปิด จากช่วงที่ 1 จำแนกเป็นรายด้าน 5 คือ การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของ ชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน อื่นในท้องถิ่นและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยนำปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรกมากำหนดประเด็น คำถามและนำประเด็นจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นข้อมูลในการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 7 คน เพื่อร่วมสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัด สุทธวราราม สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองการทำวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์ ขอความกรุณาส่งหนังสือ ถึงนายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ เพื่อขออนุญาต ในการเก็บข้อมูล
2. ให้นายกเทศมนตรีนครนครสวรรค์ ทำหนังสือแจ้งโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ นำแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความ อนุเคราะห์ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล และ ผู้ปกครองนักเรียน ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูล ในวันที่ 11-31 กรกฎาคม 2548 จำนวน 234 ชุด
4. ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามคืน หลังจากให้เวลาผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 10 วัน ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ จำนวนแบบสอบถาม รวม 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00
5. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล
วัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัย ขอหนังสือ จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
เชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์
ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยการ
สนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยนำปัญหาของแต่ละด้านในช่วงที่ 1 ได้แก่ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้าน
การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการ
เสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์
เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา
3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอนแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา มาสังเคราะห์และขอความ
เห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์
ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ช่วงที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัญหา

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์
 2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาแยกประเภทตามตัวแปรที่ศึกษา แล้วตรวจให้
คะแนนแบบสอบถาม โดยวิธีกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
- ดังต่อไปนี้

2.1 คำถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2.2 คำถามตอนที่ 2 ใช้วิธีตรวจให้คะแนนของตัวเลือกที่เป็นคำถามในแต่ละข้อ

คะแนน 4 หมายถึง ระดับ ปัญหามากที่สุด

คะแนน 3 หมายถึง ระดับ ปัญหามาก

คะแนน 2 หมายถึง ระดับ ปัญหาน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับ ปัญหาน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ช่วงที่ 2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ในช่วงที่ 1 โดยเลือกปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้านและนำประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละด้านเป็นข้อมูลในการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มาวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบถามและเลือกปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้านด้วยวิธีการทางสถิติ ทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์โรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ทั้ง 5 ด้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 234 คน เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน (ร้อยละ 6.41) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.85) พนักงานครูเทศบาล จำนวน 30 คน (ร้อยละ 12.82) และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 187 คน (ร้อยละ 79.92)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์โรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า

1. โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีปัญหาอันดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการให้บริการแก่ชุมชน ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีปัญหาอันดับต่ำสุด

1.1 การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริการชุมชนด้านนันทนาการ เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างคณะครู นักเรียนกับชุมชน เช่นการแข่งขันกีฬา เป็นต้น มีเป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือปัญหาการนำผลสรุปการประเมินทางด้านการให้บริการแก่ชุมชน มา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน การนำผลสรุปการประเมินทางด้านการให้บริการแก่ชุมชนมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา เพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ส่วนปัญหาการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน มีปัญหาอันดับต่ำสุด

1.2 การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการสนับสนุนงบประมาณสำหรับบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีปัญหาอันดับสูงสุด รองลงมา คือปัญหาการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ส่วนปัญหาโรงเรียนออกไปเยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองและผู้เฒ่าผู้แก่ในวาระอันเหมาะสม มีปัญหาอันดับต่ำสุด

1.3 การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ด้านการ

ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนกับการระดมทรัพยากรช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีปัญหาอันดับสูงสุด รองลงมา คือการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษา ส่วนปัญหา การนำผลสรุปการประเมินทางด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น มีปัญหาอันดับต่ำสุด

1.4 การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ด้านการ

เสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการเชิญกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีปัญหาอันดับสูงสุด รองลงมา คือ การนำคณะครู นักเรียน ศึกษาดูงาน กิจกรรมของชุมชน ชมรมสมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วน โรงเรียนประสานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อขอศึกษาดูงาน ฝึกงานและจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ มีปัญหาอันดับต่ำสุด

1.5 การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการสนับสนุนงบประมาณในการจัดพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารให้ชุมชนได้ทราบ มีปัญหาอันดับสูงสุด รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของคณะครู และนักเรียนให้ชุมชนได้ทราบ ส่วนปัญหา การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อแจ้งข่าวสารของโรงเรียนแก่ชุมชนทั้งในและนอกโรงเรียน มีปัญหาอันดับต่ำสุด

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

ผู้วิจัยนำปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้านมาจัดทำรูปแบบการแก้ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงรูปแบบฉบับร่าง ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอให้อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ซึ่งนำประเด็นปัญหาจากการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์เพื่อนำปัญหา 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน คือ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น และด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำประเด็นของข้อเสนอแนะในแต่ละด้านนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาเสนอแนะการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะรูปแบบจากประเด็นปัญหา 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนต้องมีการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมในด้านนี้อาจได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม แล้วจัดประชุมพนักงานครู บุคลากรของโรงเรียนรวบรวมประเด็น ปัญหาที่พบเพื่อการวางแผนงาน แต่งตั้งคณะทำงาน ดำเนินงานตามแผนให้มีความสำคัญต่อผลประโยชน์ทั้งสองฝ่าย มีการวัดผลประเมินผล เพื่อนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกิจกรรมด้านนี้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โรงเรียนต้องมีการสำรวจปัญหาในการดำเนินกิจกรรมในด้านนี้ และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและหาแนวทางการแก้ไข โดยมีการวางแผนงาน กิจกรรม / โครงการ ดำเนินการตามขั้นตอน ให้มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ปรับปรุงการดำเนินการอยู่เสมอ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการกิจกรรมในด้านนี้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนสำรวจปัญหาและนำปัญหาที่พบมาเข้าร่วมประชุมชี้แจงกับผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อร่วมกันวางแผนงาน กิจกรรม /โครงการ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ในการดำเนินการนั้นต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ เวลา ทรัพยากร ความรู้ความสามารถของการให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนต้องมีแบบสำรวจเพื่อวัดผลและประเมินผลการดำเนินงาน แล้ววิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา แผนงาน กิจกรรม /โครงการ รวมถึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น โรงเรียนต้องมีการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมในด้านนี้ จัดการประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อวางแผนงาน กิจกรรม /โครงการ ดำเนินการตามแผนที่กำหนด ควรให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีการติดตามผลการดำเนินการเพื่อประเมินผลนำไปปรับปรุงแก้ไข วางแผน กิจกรรม การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

5. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ต้องมีการสำรวจปัญหาที่ดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยการจัดประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงาน แต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อแก้ปัญหา วางแผน กิจกรรม ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการวัดผล ประเมินผล การปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนงานและประชาสัมพันธ์ผลงาน โรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัด สดุดวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการ ให้บริการแก่ชุมชน มีปัญหาโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีปัญหา สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการบริการชุมชนด้านนันทนาการเพื่อสร้างความสามัคคีระหว่าง คณะครู นักเรียน ชุมชน เช่นการแข่งขันกีฬาเป็นต้น ปัญหาการนำผลสรุปการประเมินทางด้านการ ให้บริการแก่ชุมชนมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและปัญหา การส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน แต่หากพิจารณาการแสดงความ คิดเห็นในคำถามปลายเปิดกลับพบว่าข้อเสนอแนะของปัญหาการบริหารจัดการด้านการให้บริการ แก่ชุมชนได้ระบุว่าโรงเรียนควรบริการด้านอาคารที่ โดยให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ เช่นห้อง

ประชุม สนามกีฬา อุปกรณ์ด้านกีฬา โต๊ะเก้าอี้และการเผยแพร่ความรู้ วิชาการใหม่ ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวลักษณ์ โพธิ์อ่อง (2548) พบว่าปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการใช้อาคาร สถานที่และครุภัณฑ์อยู่ในระดับมากน่าจะเป็นเพราะขาดงบประมาณที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับปัญหาการประเมินผลทางด้านการให้บริการแก่ชุมชนโรงเรียนยังขาดการวางแผนการดำเนินงานจัดการศึกษาทางด้านการประเมินผลและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการวิจัยของ เตือนใจ ลำสีขาว (2546) ที่ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนและชุมชนไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนและเจ้าหน้าที่ ได้ทำการวิจัยและสรุปปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ครู ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล ผู้บริหาร ไม่มีเวลานิเทศ ไม่สามารถปฏิบัติตาม แผนและขาดงบประมาณสนับสนุน มีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดทำเอกสาร ข้อมูล เพื่อเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบ สำหรับปัญหาการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดี งามของชุมชนมีความสอดคล้องกับการวิจัยของกฤษฎา แพทยานนท์ (2546) ได้กล่าวถึงกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ให้คำนึงถึงความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสภาพชุมชนที่เป็นจริงโดย วัดเป็นศูนย์รวมใจของชุมชนในแต่ละท้องถิ่นดังนั้นโรงเรียน จึงควรให้ความร่วมมือกับวัด ตลอดจนหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้นว่าทอดกฐิน การจัดงานประจำปี การร่วมมือปลูกต้นไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ปรีชา คัมภีร์ปกรณ (2540) ยังได้กล่าวถึงหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องบริการ ชุมชนดังนี้ โรงเรียนในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชน โดยโรงเรียนมีบทบาทในการเป็นผู้ริเริ่ม การเปลี่ยนแปลง และการเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ชุมชน โรงเรียนในฐานะสถาบันฝึก วิชาชีพ บทบาทโรงเรียน คือบทบาทที่เกี่ยวข้องตามหลักสูตรและบทบาทในการให้บริการชุมชน โรงเรียนในฐานะเป็นแหล่งวิทยาการชุมชน โดยโรงเรียนควรมี ศูนย์ของข่าวสาร ศูนย์รวมเกี่ยวกับ ความรู้ด้านอาชีพ ตัวอย่างการดำเนินงาน ศูนย์รวมวัฒนธรรม

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธี แก่ปัญหาว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ โรงเรียนต้องวิเคราะห์ชุมชนเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชนใน ด้านใดบ้าง เช่น ด้านอาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม โดยมีการจัดทำ ทะเบียนเป็นข้อมูลรวบรวมไว้ให้มีระบบ ต้องมีบุคลากรรับผิดชอบที่ชัดเจน หรือบางครั้งโรงเรียน ต้องเป็นผู้ริเริ่มส่งเสริมงานประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ของชุมชน นอกจากนี้ยังเสนอการ ประเมินผลการดำเนินงานด้านนี้แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานการบริการให้แก่ ชุมชนต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของภูวนาถ คงแก้ว (2539) พบว่า ให้มีการสำรวจชุมชนด้วย

การสอบถามข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง การให้บริการชุมชนโรงเรียนให้บริการชุมชนทุกด้าน โดยมีรูปแบบเป็นเอกสารเผยแพร่ในด้านต่างๆ การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และมีการประเมินผลงานแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานต่อไป

2. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีปัญหาโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่การสนับสนุนงบประมาณสำหรับบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และโรงเรียนออกไปเยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นในวาระอันเหมาะสม ดังนั้นในฐานะที่ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล และบุคลากรทางการศึกษา จะต้องทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการประชุมปรึกษาหารือ แต่งตั้งคณะทำงานที่ความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับงาน มีการวางแผนงานกิจกรรม/โครงการ มีการติดตามการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างใกล้ชิดและให้ความสำคัญด้านชุมชนสัมพันธ์ให้มากขึ้น เมื่อพิจารณาการแสดงความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด กลับพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โรงเรียนควรพานักเรียนมาร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยให้ครูและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น งานกีฬา งานประเพณี หรืองานกิจกรรมสำคัญทางสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเทศก์ บุญมงคล (2543) พบว่าความต้องการของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางที่ชุมชนต้องการ คือการให้โรงเรียนร่วมกิจกรรมของชุมชน ได้แก่การร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น สำหรับปัญหาการสนับสนุนงบประมาณสำหรับบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับการวิจัยของภูวนาด คงแก้ว (2539) เพ็ญราไพ รามบุตร (2536) พบว่าผู้รับผิดชอบการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความชำนาญ ในการเขียนแผน ขาดวัสดุ ครุภัณฑ์ ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ครู อาจารย์มีภารกิจมากไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีและประเมินผลล่าช้าและมีความสอดคล้องกับการวิจัยของจรัสศักดิ์ ควรคิด (2539) ได้วิจัยสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานทั้ง 6 งาน ในระดับค่าเฉลี่ยมาก เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากรงานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและงานวิชาการตามลำดับ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการบริหารได้แก่ขาดสื่อการเรียนการสอน บุคลากรขาดแคลน งบประมาณและอาคารเรียนไม่เพียงพอ ขาดการ

ประชาสัมพันธ์ และประสานงานกับชุมชน และสอดคล้องกับการวิจัยของของสุนทร ชอบทำดี (2534) พบว่าปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาการประกอบอาชีพส่วนตัวไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแนะนำเสนอแนะ ประสานงาน แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และไม่ทราบว่ามีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนประชาชนไม่กล้าบอกกิจกรรมของตนเองและยากจนไม่อาจช่วยเหลือ ได้ สำหรับปัญหาการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือออกไปเยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับ ผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นในวาระอันเหมาะสมสอดคล้องกับการรายงานผลการประเมินตนเอง ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธาวาราม (2546) มีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินถึงวิธีการ พัฒนาปรับปรุง แก่ใจคือ โรงเรียนจะต้องจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชุมผู้ปกครอง ปฐมนิเทศตอนเปิดภาคเรียน ออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครองนักเรียนเทอมละครั้ง ให้ผู้ปกครอง ชุมชนมี ส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและคณะครู ในโรงเรียนจะต้องมีการสำรวจปัญหา การวางแผนในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ประชุมแต่งตั้ง คณะทำงานมอบหมายดำเนินงานตามแผนให้ความสำคัญต่อประโยชน์ทั้งสองฝ่าย มีการวัดผล ประเมินผล เพื่อนำผลดำเนินการไปปรับปรุงพัฒนา ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนี้ด้วยวิธีการอัน หลากหลาย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการที่ไม่มีผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนมากนัก ซึ่งประเด็นดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของถนอม คงผดุง (2541) พบว่า ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าเป็นต้องนำโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสรีย์ สังข์พันธ์ (2532) พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนต้องมีการกำหนดนโยบาย มีการจัดทำแผนประจำปี แผน 1 - 3 ปี และ แผนควบคุมกำกับ ให้คณะครูประชุมร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดคนเข้า ทำงาน ใช้วิธีการสังเกตความถนัด และศึกษาประวัติของบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวัฒน์ วงษ์ขุ่ม (2536) พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนวิธีการจัดการใช้ วิธีให้ผู้บริหารประชุมครูและผู้เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงานและโครงการก่อนมีการจัดกิจกรรมเป็น คราวๆ ไป โดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปแบบของคณะกรรมการ ผู้บริหารจะต้องชี้แจงให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานก่อนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการจัดกิจกรรม ดังที่ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ และดิลก พัฒนพิชัยโชติ (2540) ได้ให้แนวคิดถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือการนำกิจกรรมของโรงเรียนออกสู่ชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมการจัดทัศนศึกษาภายใน ชุมชน การพัฒนาที่อยู่อาศัย การร่วมกิจกรรมประเพณีทางวัฒนธรรมตามเทศกาลในท้องถิ่น

เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับ พนิจดา วีระชาติ (2542) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนและครูที่มีต่อชุมชนต้องสนับสนุนความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในงานเทศกาลต่างๆ ร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ช่วงเหลือกิจกรรมของชุมชน ช่วยเหลือประชาชนในโอกาสต่างๆ

3. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีปัญหาโดยภาพรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ปัญหาฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนกับการระดมทรัพยากรช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ปัญหาการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัญหาการนำผลสรุปการประเมินทางด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ปัญหาประเด็นดังกล่าวอาจเป็นเพราะการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีการดำเนินงานทางด้านนี้น้อย ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญรำไพ รามบุตร (2536) สุพัตรา สุมโนมหาอุดม (2534) กฤษณา แพทยานนท์ (2546) และสุนทร ชอบทำดี ต่างพบว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และระดับที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่สามารถช่วยสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โดยจะเห็นได้ว่าธรรมนูญโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม ได้จำแนกอาชีพผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนที่มีรายชื่อในทะเบียนผู้ปกครองประจำปีการศึกษา 2547 โดยมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ถึง ร้อยละ 52 และมีรายได้เฉลี่ย 25,000. - บาทต่อปี จึงมีปัญหาอุปสรรคในการระดมทรัพยากรประกอบกับทางโรงเรียนรองรับประมาณประจำปีจากเทศบาลที่จัดสรรให้ และระบบโครงสร้างในการบริหารจัดการไม่ชัดเจนการวางตัวบุคลากรไม่เหมาะสมกับงานมอบหมายงานให้กับบุคลากรที่ไม่ถนัดสอดคล้องกับการวิจัยของอัมพวัน ศรีวรรณยศ (2540) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานในระดับมากทุกงานและงานที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดได้แก่งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานได้แก่เอกสารคู่มือไม่เพียงพอ การมอบหมายหน้าที่แก่บุคลากรในโรงเรียนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ขาดการประสานงานกับชุมชนและข้อเสนอแนะได้แก่จัดเอกสารเกี่ยวกับงานให้เพียงพอ ควรมอบหมายงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับบุคลากร มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างทั่วถึงมากขึ้นทุกรูปแบบและควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการบริหารงานโรงเรียน

สำหรับปัญหาการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับการวิจัยของเพ็ญราไพ รามบุตร (2536) พบว่าปัญหาการขาดงบประมาณในการบริหาร ไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ มีชั่วโมงสอนและทำงานด้านอื่นมาก แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจนและการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนไม่สม่ำเสมอและนิคม ผัดแสน (2540) ได้วิจัยสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาการศึกษาปรากฏว่าคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ การให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมี ส่วนร่วมในการบริหารงาน ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการจากโรงเรียน โดยให้โรงเรียนเป็นวิทยากรของชุมชน เมื่อพิจารณาการแสดงความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด สอดคล้องกับปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เพราะภารกิจของครอบครัวและการประกอบอาชีพ โดยเสนอความคิดเห็นในด้านนี้ว่า ควรเชิญชวนผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านวิชาการ กีฬา วันสำคัญ การประชุมผู้ปกครอง รวมถึงการเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านภูมิปัญญาชุมชน และควรให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของ นักเรียน สำหรับปัญหานำผลสรุปการประเมินทางด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นปัญหาดังกล่าวนับว่ามีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน สอดคล้องกับการวิจัยเตือนใจ ลำลีขาว (2546) ที่ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโรงเรียนและชุมชนไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดทำเอกสาร ข้อมูล เพื่อเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบและเจษฎา เสาทอง (2536) ได้ทำการวิจัยและสรุปปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ครุขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลผู้บริหารไม่มีเวลานิเทศไม่สามารถปฏิบัติตามแผนและขาดงบประมาณสนับสนุน สอดคล้องกับการวิจัยของสังวรณั์ เชญฐะ (2536) พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตชุมชนเมืองมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการวางแผนโรงเรียนกับชุมชนขาดการติดตามผลและประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่องกำหนดนโยบายอย่างต่อเนื่อง ด้านการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ขาดเอกสารสิ่งพิมพ์เป็นสื่อเผยแพร่เกียรติประวัติครูและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ขาดการศึกษาปัญหาความต้องการเพื่อทำโครงการการบริการชุมชน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ขาดการนำความรู้และเทคโนโลยี

ใหม่ ๆ ไปใช้ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน การแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนและด้านประเมินผลโรงเรียนขาดการประเมินผล ติดตามผลอย่างต่อเนื่องและมีระบบ

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหว่าโรงเรียนต้องมีการสำรวจปัญหาในการดำเนินกิจกรรมในด้านนี้ โรงเรียนต้องวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขโดยนำปัญหาที่พบเข้าร่วมประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผน กิจกรรม/โครงการ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ให้มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ปรับปรุงการดำเนินการอยู่เสมอเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้วยการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของโรงเรียนที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการออกหนังสือเชิญ มีการต้อนรับที่ประทับใจ ต้องให้ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การพานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนต้องมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ที่นักเรียนจะได้รับแล้ววางแผนกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าไปปฏิบัติจริง และต้องมีการประเมินผลงานเพื่อนำผลการปฏิบัติปรับปรุงพัฒนาแผนงานในครั้งต่อไป ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนกลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานแสดงความยินดีหรือมอบรางวัลแก่บุคคลที่ประสบความสำเร็จและสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) พบว่า สิ่งสำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีเงื่อนไขด้านบริบทของชุมชน และโรงเรียน และมีขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 8 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรม การต่อรองเพื่อการดำเนินการ การร่วมกันดำเนินการ การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ และการร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการอาจหมายถึงการนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงพัฒนาร่วมกันในครั้งต่อไปด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันรอล เงินคำ (2543) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและประสบการณ์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ภายในห้องเรียน การจัดการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน การอบรมและพัฒนาเด็กนักเรียนร่วมกับโรงเรียน ดังที่สมภพ เจริญนุท (2547) ได้ให้แนวคิดมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานเชิงระบบของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานที่ 6 ชุมชนสัมพันธ์ สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา ข้อกำหนดที่ 1 มีการวิเคราะห์ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนข้อกำหนดที่ 2 มีการกำหนดกลไก

ในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ข้อกำหนดที่ 3 มีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
ข้อกำหนดที่ 4 มีการร่วมมือกับชุมชนในการประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีปัญหาโดยภาพรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ข้อที่ปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการเชิญกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ปัญหาการนำคณะครู นักเรียน ศึกษาดูงาน กิจกรรมของชุมชน ชมรมสมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ ของโรงเรียน และปัญหาโรงเรียนประสานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อขอศึกษาดูงาน ฝึกงานและจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียนซึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาไม่พยายามเข้าไปมีสัมพันธ์กับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นและเครือข่ายการเรียนรู้ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้กับกิจกรรมดังกล่าว ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของวนิดา วัชรกิจ (2534) พบว่าปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ชุมชนให้ความร่วมมือในกิจกรรมน้อยและขาดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น และสุนทร ขอบทำดี (2534) ได้วิจัยบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่าปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการการศึกษา มีปัญหาการประกอบอาชีพส่วนตัวไม่มีเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะประสานงาน แสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและไม่ทราบว่ามีหน้าที่ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่วนประชาชนไม่กล้าบอกกิจกรรมของตนเองและยากจนไม่อาจช่วยเหลือได้ และถ้ามองย้อนกลับไปที่โรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนย่อมเป็นกลไกสำคัญในการบริหารที่จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์และให้ความสำคัญด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มากเพียงใด มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้บริหารและมีวิสัยทัศน์ในการบริหารมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับการวิจัยของวัลลภ วรรณาม (2536) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาจังหวัด เขต 2 พบว่างานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดบริการแก่ชุมชนและจัดกิจกรรมร่วมกันและปฏิบัติน้อยที่สุดคือการดำเนินการให้มีการจัดตั้ง กลุ่มชมรม หรือมูลนิธิเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียน

สำหรับปัญหาการนำคณะครู นักเรียน ศึกษาดูงาน กิจกรรมของชุมชน ชมรมสมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ ของโรงเรียน และปัญหาโรงเรียนประสานสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อขอศึกษาดูงาน ฝึกงานและจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) พบว่า ปัญหาการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนโดยโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามีงบประมาณสำหรับการดำเนินการไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน และขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน แต่ถ้ามองย้อนมาที่โรงเรียนและพนักงานครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบและสภาพปัจจุบันในคำถามปลายเปิดกลับพบว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากพนักงานครูและผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ขาดภาวะผู้นำ ขาดการติดต่อประสานงานที่ดี พนักงานครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับศึกษาดูงาน กิจกรรมของชุมชน ชมรมสมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ กลัวสิ้นเปลือง ผู้บริหารมีความขัดแย้งเชิงนโยบายและโรงเรียนไม่ได้วางแผนงานทางด้านนี้ ดังนั้นผู้บริหารและพนักงานครูจะต้องทบทวนบทบาทที่ผ่านมาเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน ฝึกงานและจัดประสบการณ์ต่าง ๆ แก่นักเรียน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาที่พบว่า โรงเรียนต้องมีการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมในด้านนี้ จัดการประชุมชี้แจง แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อการวางแผน กิจกรรม/โครงการ ดำเนินการตามแผนที่กำหนด ควรให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลข่าวสารประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ต้องมีข้อมูลเป็นปัจจุบันมีการติดตามผลการดำเนินการ รวมทั้งนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงแผนงาน ส่วนการประสานงานโรงเรียนต้องสร้างความคุ้นเคยมีการติดต่อประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เช่นการพานักเรียนออกไปฝึกประสบการณ์คณะทำงานหรือครูที่รับผิดชอบต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีเอกสารบันทึก การประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียน ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของงเย็นจิตต์ ทรงศิริ (2537) พบว่า ได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ด้าน คือ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผล ดังที่ยุเพียว ใจงาม (2540) ได้ให้หลักการในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้ จะต้องมีการให้และรับข่าวสารต่อชุมชน คือบุคลากรภายในโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นไปของชุมชน และขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน จะได้ผลอยู่ที่การใช้วิธีการหลาย ๆ ทางในเวลาเดียวกัน ต้องพยายามให้ชุมชน เข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุดงานที่จัดทำนั้นควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่ น่าสนใจ และง่ายต่อการเข้าใจมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ คำรณ ล้อมในเมือง และรุ่งฟ้า ล้อมในเมือง (2544) ระบุว่ากรอบ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก คือ มาตรฐานที่ 14 ส่งเสริม ความสัมพันธ์และร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมมือจัดการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 6 สถานศึกษาและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยภาพรวมและ รายชื่อมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการสนับสนุนงบประมาณในการจัดพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารให้ชุมชนได้ทราบ ปัญหาการจัด นิทรรศการเผยแพร่ผลงานของคณะครู และนักเรียนให้ชุมชนได้ทราบ และปัญหาการจัดทำป้าย ประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งข่าวสารของโรงเรียนแก่ชุมชนทั้งในและนอกโรงเรียน ในคำถามปลายเปิด ที่แสดงความคิดเห็น พบว่า การประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ โรงเรียน อาจรวมถึงการประชาสัมพันธ์กฎระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนผลงานที่ได้รับจากกิจกรรม ต่าง ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของสังวรรณ เชษฐา (2536) จรศักดิ์ ควรรคิด (2539) ภูวนาท คงแก้ว (2538) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการวางแผนโรงเรียนกับชุมชนขาดการติดตาม ผลและประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง กำหนดนโยบายอย่างต่อเนื่อง ด้านการเผยแพร่เกียรติ ประวัติของโรงเรียน ขาดเอกสารสิ่งพิมพ์เป็นสื่อเผยแพร่เกียรติประวัติครูและเผยแพร่เกียรติประวัติ ของโรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน ขาดการศึกษาปัญหาความต้องการเพื่อทำโครงการการ บริการชุมชน ด้านการเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ขาดการนำความรู้และ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปใช้ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านการได้รับความสนับสนุน จากชุมชน และการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนและด้านประเมินผลโรงเรียนขาดการ ประเมินผลติดตามผลอย่างต่อเนื่องและมีระบบและสอดคล้องกับการวิจัยของสุพัตรา สุมโนมหา อุดม (2534) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเกี่ยวกับงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับการวางแผนดำเนินการโดยคณะกรรมการการจัด องค์กร ส่วนใหญ่มีการกำหนดงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ในโครงสร้างของ โรงเรียน โดยฝ่ายที่รับผิดชอบ คือฝ่ายบริการและมีผู้รับผิดชอบในรูปคณะบุคคล การจัดคนเข้า ทำงานใช้วิธีสรรหาภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้พิจารณา รวมทั้งขออาสาสมัคร การอำนวยความสะดวก

การใช้วิธีจูงใจให้ปฏิบัติงานโดยแสดงพฤติกรรมยอมรับเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ รวมทั้งให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในขอบเขตที่กำหนด การควบคุมทุกโรงเรียนมีการควบคุมโดยใช้ปฏิทินปฏิบัติงานและมีการรายงานผลงาน สำหรับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุดในแต่ละด้าน คือการวางแผนเรื่องเวลาไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริง เครื่องมือและวัสดุในการผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์มีไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ในการให้บริการชุมชนทรุดโทรมหรือถูกทำลายบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญการให้ความร่วมมือพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียน และขาดความร่วมมือจากบุคลากรในการรายงานผล สำหรับการประชาสัมพันธ์ความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด การประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน อาจหมายรวมถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนในงานอื่นๆ ของโรงเรียน ควรมีการจัดทำเอกสารข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกันอาจจัดทำเป็นวารสารเพื่อเผยแพร่เดือนละ 1 ฉบับ มีการทำอย่างเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง และทั้งนี้ควรมีจุดบริการการประชาสัมพันธ์ในการมาติดต่อสอบถามข้อมูลกับโรงเรียน ซึ่งประเด็นเหล่านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพจน์ จันทราช (2541) พบว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรมีการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีวิธีการที่หลากหลายรูปแบบไม่ซ้ำซาก เน้นการใช้สื่อสารทุกประเภทให้เข้าถึงผู้รับสาร รวมทั้งมีฝ่ายรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์โดยตรง การใช้กิจกรรมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์ หรือการให้นักเรียนช่วยประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมลักษณ์ ภูคำแสน (2540) พบว่า การแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ โรงเรียนต้องใช้วิธีการประเมินโครงการโดยการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องและดูจากผลงานที่ทำในรูปแบบของคณะกรรมการจากทุกส่วน แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานเพื่อพัฒนางานต่อไป

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีการแก้ปัญหาว่าสิ่งสำคัญอันดับแรกก็คือ ต้องสำรวจปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ต้องมีการสำรวจปัญหาที่ดำเนินกิจกรรม โดยจัดประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงาน แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ปัญหา วางแผน กิจกรรม ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงพัฒนาและประชาสัมพันธ์ผลงานโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับการวิจัยของภูวนาด คงแก้ว (2538) พบว่า การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะมีคณะกรรมการโรงเรียนกับชุมชนร่วมรับผิดชอบ มีการสำรวจชุมชน การสอบถามข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนควรให้บริการชุมชนทุกด้าน โดยมีรูปแบบเป็นเอกสารเผยแพร่ในด้านต่าง ๆ การเป็นผู้นำ

และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน มีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยหัวหน้างานโรงเรียนกับชุมชนแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานและการประชาสัมพันธ์ผลงานโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า แม้จะมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากมาย แต่กลับพบว่ายังคงปรากฏมีปัญหาย่อย เช่นเดียวกับผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น และด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม ระบุถึงปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ที่พบในการดำเนินการบริหารของโรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม ทั้ง 5 ด้าน พบว่ามีปัญหาย่อยในระดับมาก แต่หากพิจารณาจากการแสดงความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด และจากการตั้งข้อสังเกตของผู้เชี่ยวชาญจะพบว่าปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในด้านนี้น้อย และยังมีข้อบกพร่องในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์พอสมควร ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูเทศบาล ผู้ปกครองนักเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายเป็นบทบาทสำคัญของงานชุมชนสัมพันธ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการพัฒนาระหว่างชุมชน ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิเชษฐ์ คงสตรี (2544) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีปัญหาย่อยในระดับมาก คือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพจน์ จันทราช (2541) ที่พบว่า การให้บริการแก่ชุมชนควรมีการปฏิบัติงานโดยการให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ รวมถึงการให้คำปรึกษา การฝึกอบรม จัดสัมมนา กีฬาสัมพันธ์ เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) และสังวรณ์ เชญะ (2536) ซึ่งต่างก็พบว่า ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยกลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่ามิงบประมาณสำหรับการดำเนินการไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

และขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน ด้านการประเมินผลโรงเรียน ขาดการประเมินผลติดตามอย่างต่อเนื่องและไม่มีระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) ที่เสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สิ่งสำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมุ่งเน้นในด้านบริบทของชุมชน และโรงเรียน และมีขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 8 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรม การต่อรองเพื่อการดำเนินการ การร่วมกันดำเนินการ การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ และการร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการอาจหมายถึงการนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงพัฒนาาร่วมกันในครั้งต่อไปด้วย ด้านการให้บริการแก่ชุมชนสอดคล้องกับผลการวิจัยของภูวนาด คงแก้ว (2539) ที่เสนอแนวทางการแก้ปัญหาว่า ให้มีการสำรวจชุมชนด้วยการสอบถามข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง การให้บริการชุมชนโรงเรียนให้บริการชุมชนทุกด้าน โดยมีรูปแบบเป็นเอกสารเผยแพร่ในด้านต่างๆ การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และมีการประเมินผลงานแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานต่อไป และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นสอดคล้องกับผลการวิจัยของเย็นจิตต์ ทรงศิริ (2537) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ด้าน คือ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผล สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดสุคต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาโดยให้มีการสำรวจสาเหตุของปัญหา ประชุมกำหนดกรอบนโยบาย แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กำหนดแผนงานกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของปัญหา มีการกำหนดแผนการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมระหว่างก่อนการดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ รวมทั้งจัดทำเอกสาร สื่อประเภทต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ที่สามารถเข้าถึงผู้ปกครอง และชุมชนได้เป็นอย่างดี ควรมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแผนงานต่อไป สอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ปัญหาแบบ PDCA สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิวัฒน์ วงษ์ชะอุ่ม (2536) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการประชุมครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงาน และโครงการก่อนมีการจัดกิจกรรมเป็นคราวๆ ไป โดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปของคณะกรรมการ ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน มีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงาน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล วัดสุทธวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ดังกล่าวข้างต้นพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรหรือหน่วยงาน

1.1 เทศบาลนครนครสวรรค์ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจกับโรงเรียนในสังกัด และสร้างความตระหนักในเรื่องการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์แก่ผู้บริหารโรงเรียน พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา เช่นการจัดอบรม สัมมนา จัดการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหาร โดยมีการติดตามผลเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเพื่อศึกษาพัฒนาการศึกษาของเทศบาล

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อชุมชนและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารจัดการทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็นตัวแทนชุมชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมกันรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.3 โรงเรียนควรจัดทำข้อมูล เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้เพื่อนำนโยบายและการวางแผนงานร่วมกันในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อให้มีประสิทธิภาพ

1.4 ควรให้โรงเรียนและชุมชนได้รับผลประโยชน์ซึ่งกันและกันเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและชุมชนได้มากยิ่งขึ้น เช่นการจัดกิจกรรมเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การเชิดชูมาเป็นวิทยากร

1.5 พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ ยอมรับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามศักยภาพความเหมาะสมของชุมชนและความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ โดยพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ และมีบุคลิกภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

1.6 ควรให้ชุมชนได้รับข่าวสารข้อมูลของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น ทางหอกระจายข่าวของโรงเรียน แผ่นพับ ใบปลิว วิทยุชุมชน อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ของโรงเรียนและของเทศบาล ถึงความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และกฎระเบียบปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.7 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ควรมีจิตสำนึกในฐานะที่เป็นตัวแทนของชุมชนและโรงเรียน ควรติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจากเอกสาร หรือแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์

1.8 ผู้ปกครองนักเรียน ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ ยอมรับการจัดระบบการศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองว่าการจัดการศึกษาไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน หรือพนักงานครูเพียงอย่างเดียว ผู้ปกครองควรต้องให้การส่งเสริมสนับสนุน แสวงหาเพื่อระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ทุกโรงเรียน เพื่อสร้างรูปแบบในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์

2.2 ควรมีการวิจัยปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ที่เป็นภาพรวม เพื่อสร้างรูปแบบในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 เพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น